

	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)	i)	j)	k)
3	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny	Program Operacyjny	Instytucja zlecająca badanie	Status rekomendacji (bazowy)	Uzasadnienie odrzucenia rekomendacji
1.	Dla wielu pracodawców przeszkodą na drodze do nawiązania współpracy jest brak w okolicznych powiatach szkół kształcących w interesujących ich zawodach (s. Error: Reference source not found). Jednocześnie otwarcie nowych kierunków uwzględniających potrzeby rynku pracy często napotyka na bariery finansowe, administracyjne, niedostatek kandydatów, brak dążeń do intensyfikacji	Rekomenduje się ułatwienie podejmowania przez organy prowadzące i partnerstwa wielu organów prowadzących, przedsięwzięć obejmujących analizę dopasowania oferty edukacji i kształcenia zawodowego w systemie oświaty i w rzemiośle, do potrzeb pracodawców oraz analizę jakości kształcenia w szkołach, jak również wsparcie organów prowadzących w procesach decyzyjnych odnośnie modyfikacji oferty kształcenia w zawodach.	IZ RPOWP DRR-VI (pkt 1) DEFS (p-kt y 2 i 3)	Opracowanie i wdrożenie następujących przedsięwzięć przy wsparciu EFS i w części przypadków EFRR (optymalnie we współpracy w Wojewódzkim Urzędem Pracy): 1. Analiza (na poziomie każdego powiatu woj. podlaskiego): - Aktualnego i prognozowanego zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje i kompetencje; - Dopasowania oferty kształcenia w zawodach – w systemie oświaty i w rzemiośle – do potrzeb	IV kw. 2023	Program operacyjny	Edukacja	RPOWP 2020+	UM WP	Rekomendacja zatwierdzona częściowo	

współpracy w zakresie kształcenia w rzemiośle oraz występuje utrudniona komunikacja pomiędzy szkołami zgłaszającymi zawody a organami prowadzącymi, na temat uruchamiania kształcenia w nowych zawodach. Zdarza się też, że powiaty niewystarczająco trafnie planują kształcenie w zawodach np. zamiast rozszerzenia oferty szkół mających potencjał do nauczania danego zawodu, uruchamiają kształcenie w nich w szkołach z mniejszym potencjałem by zapewnić ich przetrwanie, co prowadzi do rozpraszania zasobów (s. Error: Reference source			pracodawców, wraz ze wskazaniem w jakich zawodach rekomenduje się rozpoczęcie lub zaprzestanie kształcenia (w połączeniu z oceną jakości kształcenia); • Procesów podejmowania decyzji o uruchamianiu kształcenia w zawodach. Ponadto wykorzystanie w tym przedsięwzięciu dobrych praktyk z projektu „Centrum Kompetencji BOF”, wyników badań potrzeb pracodawców, oraz koncepcji EWD. 2. Przeprowadzenie warsztatów dla przedstawicieli organów prowadzących i dla szkół, obejmujących upowszechnienie wiedzy o potrzebach									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

not found).			pracodawców, wsparcie komunikacji pomiędzy szkołami i organami prowadzącymi, oraz racjonalne planowanie oferty edukacyjnej. 3. Motywowanie organów prowadzących do koordynacji oferty edukacyjnej i dopasowania jej do potrzeb pracodawców poprzez stosowanie, jako kryterium dostępu do wsparcia na realizację projektów EFS i EFRR, wymogu posiadania przez organ prowadzący uprzednio zaakceptowanej przez UMWP koncepcji, tak jak to zrobiono w ramach Pomorskiego Przedsięwzięcia Strategicznego „Kształtowanie sieci szkół zawodowych w regionie” przy wsparciu środków EFS i EFRR w ramach RPO								
-------------	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

				Woj. Pomorskiego. Proponowany sposób wdrożenia zostanie zrealizowany pod warunkiem wprowadzenia odpowiednich regulacji prawnych na poziomie krajowym.							
2.	Szkoły kształcenia zawodowego są silnie zróżnicowane pod względem jakości kształcenia, bazy dydaktycznej i tego jak duża część uczniów przystępuje do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodach i je zdaje. Istnieje podgrupa szkół, które pod tym względem silnie odbiegają na niekorzyść od pozostałych (s. Error: Reference source not found).	Opisany wniosek pochodzi z badania przeprowadzonego na próbie szkół uczestniczących w projekcie. Rekomenduje się przeprowadzenie pogłębionej analizy jakości kształcenia na poziomie każdej szkoły kształcenia zawodowego w woj. podlaskim i każdego zawodu w niej nauczanego ze szczególnym uwzględnieniem: a) Stanu wyposażenia do kształcenia praktycznego; b) Adekwatności liczby nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz ich kompetencji;	IZ RPOWP DRR-VI (p-pty 1 i 2) DEFS (pkt 3)	1. Zgromadzenie przez UMWP informacji publicznej niezbędnej do przeprowadzenia analizy: - Pozyskanie od OKE (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna) danych o zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe w podziale na szkoły i kwalifikacje; - Pozyskanie z kuratoriów oświaty danych z nadzoru pedagogicznego w zakresie tematycznym analizy (o ile dane	IV kw. 2023	Programowa strategiczna	Edukacja	RPOWP 2020+	UM WP	Rekomendacja zatwierdzona na częściowo	

				inwestycja w to kształcenie jest zasadna; Wymaganie od wnioskodawców – organów prowadzących szkoły – uzasadnienia koncepcji projektu w odniesieniu do wyników ww. analizy. Proponowany sposób wdrożenia zostanie zrealizowany pod warunkiem wprowadzenia odpowiednich regulacji prawnych na poziomie krajowym.							
3.	Organy prowadzące i szkoły kształcenia zawodowego koncentrują się na własnym obszarze działania, na nim chcą przyciągać uczniów i negatywnie oceniają migrację uczniów do sąsiednich większych powiatów oraz mają dystans do koncepcji	Rekomenduje się kontynuację działań na skalę regionalną i subregionalną, które pozwolą uczniom kończącym szkoły podstawowe: - Zapoznać się z ofertą kształcenia zawodowego w skali subregionu i regionu i wybrać świadomie możliwe najlepsze dostępne dla nich	IZ RPOWP DEFS DRR-I	Umożliwienie finansowania w następnej perspektywie finansowej rekomendowanych działań w ramach projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Proponowany sposób wdrożenia zostanie zrealizowany pod	IV kw. 2023	Programowa strategiczna	Edukacja	RPOWP 2020+	UM WP	Rekomendacja zatwierdzona w całości	

	kształcenia na rynek subregionalny a nie powiatowy (s. Error: Reference source not found). Projekt „Dobry Zawód” wniósł wartość dodaną dając kandydatom dostęp do wiedzy o ofercie edukacyjnej w subregionie, czego nie zapewniały im powiaty (s. Error: Reference source not found). Jednocześnie, część nauczycieli zidentyfikowała brak mobilności u absolwentów jako ich słabą stronę (s. Error: Reference source not found).	szkoły; - Rozwinąć wiedzę o zróżnicowaniu subregionalnego i regionalnego rynku pracy i wzmacniać akceptację dla mobilności (dojazdów lub migracji np. do większych miast) dla osiągnięcia lepszego kształcenia i zatrudnienia. - Uczniom z powiatów cechujących się mniej rozwiniętym rynkiem edukacyjnym otrzymać stypendia na wsparcie nauki szkolnej w innym powiecie.		warunkiem, że takie wsparcie będzie możliwe w świetle regulacji unijnych i krajowych.							
4.	Podstawa programowa kształcenia w zawodach jest częściowo niedostosowana do aktualnego stanu rozwoju technologicznego i trendów w branżach. W	Niezbędne jest uaktualnienie podstawy programowej kształcenia w zawodach we współpracy z przedstawicielami pracodawców i instytucji systemu kształcenia zawodowego, a następnie adekwatne	MFIPR MEN	MFIPR: Zaprogramowanie wsparcia dla modernizacji podstaw programowych i egzaminów w ramach programu krajowego finansowanego ze środków EFS na poziomie krajowym w perspektywie 2021-	IV kw. 2021	Horyzontalna strategiczna	Edukacja	RPOWP 2014-2020	UM WP		

	przypadku niektórych zawodów nie uwzględniono istotnych umiejętności poszukiwanych na rynku pracy lub współcześnie stosowanych technologii (s. Error: Reference source not found, 179).	dostosowanie wymagań dla egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.		2027; MEN: Realizacja projektu obejmującego modyfikację podstawy programowej kształcenia w zawodach i wymagań egzaminacyjnych, współfinansowanego ze środków EFS w ramach programu realizowanego na poziomie ogólnokrajowym.							
5.	Uczniowie na etapie drugiej klasy gimnazjum w większości mieli już plany na przyszłość, natomiast w trzeciej klasie większość z nich wiedziała, jaką wybierze szkołę ponadgimnazjalną. Jednocześnie uczniowie ósmych klas obecnej szkoły podstawowej wykazują się mniejszą świadomością podejmowania decyzji dotyczącej dalszego kształcenia,	Rekomenduje się wykorzystanie środków EFS dla poprawy dostępu uczniów do wysokiej jakości doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz wiedzy o rynku pracy, i kierowanie działań co najmniej do uczniów siódmych klas szkoły podstawowej, aby mieli oni wystarczający czas i wsparcie do podjęcia świadomej decyzji.	IZ RPOWP DEFS DRR-I	Umożliwienie finansowania w następnej perspektywie finansowej projektów dotyczących popularyzacji kształcenia zawodowego spełniających kryterium objęcia wsparciem uczniów co najmniej klas siódmych. Proponowany sposób wdrożenia zostanie zrealizowany pod warunkiem, że takie wsparcie będzie możliwe w świetle	IV kw. 2023	Programa operacyjna	Edukacja	RPOWP 2020+	UM WP	Rekomendacja zatwierdzona w całości	

	niż uczniowie byłych klas trzecich gimnazjum. Należy zaznaczyć, że podstawą do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu jest samopoznanie, które powinno być pierwszym etapem planowania przyszłości przez ucznia (s. Error: Reference source not found).			regulacji unijnych i krajowych.							
6.	W kolejnych latach obniża się liczba kandydatów do szkół branżowych I stopnia (s. Error: Reference source not found). Pracodawcy poszukują pracowników w wielu zawodach, do których szkoły nie kształcą, bo nie mają wystarczającej liczby kandydatów by utworzyć klasy (s. Error: Reference source not found).	Rekomenduje się szersze wykorzystywanie kształcenia na poziomie szkoły branżowej I stopnia w formule zatrudnienia osób młodych u pracodawców i doksztalcania ich w szkołach w klasach wielozawodowych. Koncepcja wsparcia tej formuły powinna być wypracowana wspólnie przez izby rzemieślnicze, OHP i organy prowadzące szkoły, optymalnie w formule koordynowanej na skalę	IZ RPOWP KM – Grupa robocza ds. EFS (DRR-V) DEFS	Właściwa realizacja będzie przewidywała serię spotkań roboczych z udziałem przedstawicieli UMWP, organów prowadzących szkoły, izb i cechów rzemieślniczych oraz OHP, poświęconych zdiagnozowaniu potrzeb i barier związanych z kształceniem w rzemiośle połączonym z doksztalcaniem teoretycznym w szkołach. Następnie w oparciu o wyniki tych prac sformułowanie	IV kw. 2023	Program operacyjna	Edukacja	RPOWP 2020+	UM WP	Rekomendacja zatwierdzona częściowo	

		regionalną. W tym celu rekomenduje się przeprowadzenie diagnozy i opracowanie założeń oraz wdrożenie projektu EFS.		zakresu możliwego wsparcia z EFS lub EFRR i wyłonienie projektów ułatwiających rozwój tej formuły kształcenia. Proponowany sposób wdrożenia zostanie zrealizowany pod warunkiem wprowadzenia odpowiednich regulacji prawnych na poziomie krajowym.							
7.	Doskonalenie nauczycieli w dziedzinie doradztwa zawodowego obejmowało popytowy model doradztwa z uwzględnieniem elementów modelu podaźowego (tzw. doradztwa kariery). Nauczyciele uczestniczący w projekcie ocenili te warsztaty pozytywnie, zdobyli wiedzę na temat popytowego modelu doradztwa	Rekomenduje się szkolenie nauczycieli kształcenia ogólnego (zwłaszcza szkół podstawowych) w zakresie kompleksowego podejścia do doradztwa edukacyjno-zawodowego, uwzględniającego obok zainteresowań i kompetencji uczniów również znajomość rynku pracy, potrzeby pracodawców i oferowane stanowiska pracy. Rekomenduje się by w ramach takich szkoleń	IZ RPOWP DEFS	Uwzględnienie w programowaniu wsparcia z EFS doskonalenia nauczycieli w dziedzinie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Preferowanie projektów zapewniających kompleksowe szkolenia dla nauczycieli dotyczące doradztwa z perspektywy kariery (zainteresowań i kompetencji ucznia) i popytu na pracę (potrzeb	IV kw. 2023	Progr -mowa operac yjna	Edu- kacja	RPOWP 2020+	UM WP	Reko men dacja zatwi erdzo na w całoś ci	

zawodowego i poszerzyli swoją wiedzę o rynku pracy (s. Error: Reference source not found). Jednocześnie to nie warsztaty nt. doradztwa lecz bezpośredni kontakt z pracodawcami (wizyty studyjne i wizyty pracodawców w szkole) najbardziej przekonały ich do wartości wykształcenia zawodowego (s. Error: Reference source not found). Z drugiej strony doradztwo popytowe, czyli skoncentrowane na potrzebach pracodawców czasami jest wprowadzane na zbyt wczesnym etapie kształcenia. Młodzież klas piątych czy szóstych szkół podstawowych jeszcze go nie potrzebuje. W	akcentowano dopasowanie tematyki doradztwa do wieku uczniów. Rekomenduje się, by do młodzieży z klas piątych i szóstych szkół podstawowych (oraz młodszych) kierować działania z przewagą doradztwa kariery (podażowego) , aby uczniowie lepiej poznali swoje możliwości i zainteresowania, a następnie wprowadzać doradztwo popytowe dla uczniów siódmych i ósmych klas szkół podstawowych. W szkołach ponadgimnazjalnych (obecnie – ponadpodstawowych) można już stosować doradztwo popytowe na większą skalę, ale nawet w tym wypadku nie należy odchodzić od doradztwa kariery, lecz łączyć oba podejścia, podobnie jak to zrobiono w projekcie „Dobry zawód”.	pracodawców, oferowanego zatrudnienia), z uwzględnieniem kwestii adekwatności tematyki doradztwa do wieku ucznia.								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	efekcie poruszana tematyka nie trafia w oczekiwania odbiorców. Na tym etapie rozwoju młodzież oczekuje działań, które pozwolą jej poznać siebie – swoje zainteresowania, możliwości, talenty (czyli doradztwa podażowego, inaczej doradztwa kariery). Tematykę rynku pracy można i należy wprowadzać później – w siódmej i ósmej klasie szkoły podstawowej (s. Error: Reference source not found).										
8.	Mimo szeregu działań o charakterze promocyjnym szkoły kształcenia zawodowego, zwłaszcza branżowe, nadal są postrzegane jako nieatrakcyjne. Według nauczycieli wielu rodziców nadal jest	Prowadzenie działań o charakterze popularyzacji szkolnictwa zawodowego także wśród rodziców uczniów. Tym samym część działań doradczych, szczególnie z obszaru doradztwa popytowego (uwzględniającego popyt pracodawców na	IZ RPOWP DEFS	Wdrażanie w szkołach podstawowych projektów finansowanych z EFS uwzględniające działania informacyjno-edukacyjne kierowane do rodziców obejmujące wiedzę o rynku pracy i o szkolnictwie zawodowym oraz	IV kw. 2023	Program operacyjna	Edukacja	RPOWP 2020+	UM WP	Rekomendacja zatwierdzona częściowo	

przeświadczonych o niskiej wartości szkolnictwa zawodowego i w efekcie mogą zniechęcać dzieci do wybierania szkół kształcenia zawodowego (s. Error: Reference source not found).	pracę), powinna być adresowana do rodziców uczniów.		przeciwdziałanie negatywnym stereotypom na temat szkolnictwa zawodowego (może to się dziać przy okazji wywiadówek). Aby ułatwić ten proces, należy przeprowadzić doskonalenie zawodowe wychowawców w szkołach podstawowych na temat rynku pracy i szkolnictwa zawodowego, jak również przygotować materiały informacyjne nt. szkolnictwa zawodowego dla rodziców. Rekomendowanym środkiem do realizacji takiego działania szkoleniowego (dla nauczycieli) i informacyjno-edukacyjnego dla rodziców jest projekt finansowany z EFS. Proponowany sposób wdrożenia zostanie							
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				zrealizowany pod warunkiem wprowadzenia odpowiednich regulacji prawnych na poziomie krajowym.							
9.	Ze względu na zasięg projektu oraz dużą liczbę i różnorodność zaplanowanych w nim działań formuła partnerska realizacji projektu była jednym z głównych czynników jego sprawnego wdrożenia i powodzenia. Dzięki koordynacji projektu z poziomu każdego subregionu jego realizacja przebiegła bez poważnych utrudnień. Istotna tu była wiarygodność partnerów, którzy zlokalizowani „bliżej” ostatecznych odbiorców byli znani z prowadzenia działań w lokalnym środowisku (s. 46).	Zaleca się, aby przy planowaniu projektów o dużym zasięgu premiować projekty partnerskie oraz takie, które zakładają współpracę lokalnych instytucji działających w obszarze edukacji.	IZ RPOWP DEFS	Umożliwienie premiowania projektów partnerskich zakładających realizację projektu z instytucjami lokalnymi. Proponowany sposób wdrożenia zostanie zrealizowany pod warunkiem, że takie wsparcie będzie możliwe w świetle regulacji unijnych i krajowych.	IV kw. 2023	Program operacyjna	Edukacja	RPOWP 2020+	UM WP	Rekomendacja zatwierdzona w całości	